



### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนในการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 10 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเนื้อหาหลักสูตรการงานและพื้นฐานอาชีพจากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 แผนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกระทรวงศึกษาธิการ และแผนการสอนงานเลือกชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ของเขตการศึกษา 10
2. ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพจากหนังสือ วารสาร บทความ และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. ศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529) และแผนพัฒนาชนบทพื้นที่ยากจนประจำปี 2527-2529
4. การเลือกตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในอำเภอที่ประกาศเป็นพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบทยากจนในเขตการศึกษา 10 จำนวน 436 คน จากโรงเรียนจำนวน 436 โรงเรียน ละ 1 คน ในการสุ่มตัวอย่างประชากรผู้วิจัยใช้วิธีการดังนี้

4.1 สุ่มตัวอย่างอำเภอที่เป็นพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบทตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529) มาร้อยละ 25 ของแต่ละจังหวัด โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลาก (ประคอง กรรณสูต 2525 : 80) ได้อำเภอที่เป็นตัวอย่าง

ประชากร 18 อำเภอ ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนอำเภอ/กิ่งอำเภอทั้งหมด อำเภอ/กิ่งอำเภอ ที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย และอำเภอ/กิ่งอำเภอที่เป็นตัวอย่างประชากร

จังหวัด	อำเภอ/กิ่งอำเภอทั้งหมด	อำเภอ/กิ่งอำเภอที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย	อำเภอ/กิ่งอำเภอที่เป็นตัวอย่างประชากร
กาฬสินธุ์	14	13	3
นครพนม	9	8	2
มหาสารคาม	10	10	2
มุกดาหาร	6	4	1
ยโสธร	8	8	2
ร้อยเอ็ด	15	12	3
อุบลราชธานี	21	20	5
รวม	83	75	18

4.2 สุ่มตัวอย่าง โรงเรียนในแต่ละอำเภอ/กิ่งอำเภอที่เป็นตัวอย่างประชากรในข้อ 4.1 ตามขนาดโรงเรียน 5 ขนาดตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คือ โรงเรียนขนาดเล็กมาก นักเรียน 20-120 คน โรงเรียนขนาดเล็ก นักเรียน 121-359 คน โรงเรียนขนาดกลาง นักเรียน 360-719 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ นักเรียน 720-1,079คน โรงเรียนขนาดใหญ่มาก นักเรียน 1,080 คนขึ้นไป (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526: 005) ดังนี้

4.2.1 โรงเรียนขนาดเล็กมากและโรงเรียนขนาดเล็กสุ่มมาร้อยละ 25 ได้โรงเรียนขนาดเล็กมาก 94 โรงเรียนขนาดเล็ก 195 โรงเรียน

4.2.2 โรงเรียนขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก  
นำมาเป็นตัวอย่างประชากรทุกโรงเรียน ได้โรงเรียนขนาดกลาง 127 โรงเรียน  
โรงเรียนขนาดใหญ่ 10 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่มาก 10 โรงเรียน

รวมโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรทั้งหมด 436 โรงเรียน

ตารางที่ 2 จำนวนโรงเรียนทั้งหมด และจำนวนโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร

จังหวัด	จำนวนโรงเรียนทั้งหมด						จำนวนโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร						
	อำเภอ	เล็ก มาก	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่ มาก	รวม	เล็ก มาก	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่ มาก	รวม
กาฬสินธุ์													
กมลาไสย		7	36	10	1	-	54	2	9	10	1	-	22
ยางตลาด		12	39	14	1	-	66	3	10	14	1	-	28
สมเด็จ		15	22	3	1	-	41	4	6	3	1	-	14
นครพนม													
เมือง		18	31	17	1	2	69	5	8	17	1	2	33
ธาตุนม		12	29	6	1	-	48	3	7	6	1	-	17
มหาสารคาม													
บรบือ		21	60	7	1	1	90	5	15	7	1	1	29
นาเชือก		15	29	2	-	-	46	4	7	2	-	-	13
มุกดาหาร													
คำชะอี		19	30	3	-	-	52	5	8	3	-	-	16

จังหวัด	อำเภอ	จำนวนโรงเรียนทั้งหมด					จำนวนโรงเรียนที่เป็น ตัวอย่างประชากร						
		เล็ก มาก	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่ มาก	รวม	เล็ก มาก	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่ มาก	รวม
ยโสธร													
	เมือง	22	51	2	-	-	75	6	13	2	-	-	21
	คำเขื่อนแก้ว	19	30	4	-	-	53	5	8	4	-	-	17
ร้อยเอ็ด													
	เมือง	18	75	12	-	2	107	5	19	12	-	2	38
	พนมไพร	17	40	8	-	-	65	4	10	8	-	-	22
	สุวรรณภูมิ	21	46	8	-	-	75	5	12	8	-	-	25
อุบลราชธานี													
	เมือง	36	57	7	4	4	108	9	14	7	4	4	38
	ม่วงสามสิบ	23	43	3	-	-	69	6	11	3	-	-	20
	เสนางคนิคม	7	12	4	-	-	23	2	3	4	-	-	9
	อำนาจเจริญ	44	60	7	-	1	112	11	15	7	-	1	34
	วารินชำราบ	41	79	10	-	-	130	10	20	10	-	-	40
	รวม	367	769	127	10	10	1283	94	195	127	10	10	436

4.3 สุ่มตัวอย่างครูที่เป็นตัวอย่างประชากรโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เลือกครูที่สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร 436 โรงเรียนละ 1 คน รวมตัวอย่างประชากรที่เป็นครูทั้งหมด 436 คน ดังนี้

4.3.1 โรงเรียนที่มีครูสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้น  
ประถมศึกษาปีที่ 6 เพียงคนเดียว ให้ครูคนนั้นเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

4.3.2 โรงเรียนที่มีครูสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้น  
ประถมศึกษาปีที่ 6 ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ให้ผู้บริหารโรงเรียนพิจารณาเลือกครูที่เหมาะสม  
เป็นผู้ตอบแบบสอบถามเพียง 1 คน

## 5. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

5.1 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนเป็น

2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มี  
ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นข้อความเกี่ยวกับการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนด้านต่าง ๆ

4 ด้านคือ

1. การใช้แหล่งความรู้ในชุมชน
2. วิธีใช้แหล่งความรู้ในชุมชน
3. การใช้แหล่งความรู้ในชุมชนประกอบการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐาน

อาชีพ ได้แก่

### งานพื้นฐาน

- ก. งานบ้าน
- ข. งานเกษตร
- ค. งานประดิษฐ์และงานช่าง

### งานเลือก

- ก. แขนงงานบ้าน
- ข. แขนงงานเกษตร
- ค. แขนงงานช่างประดิษฐ์
- ง. แขนงงานช่าง
- จ. แขนงงานอาชีพอื่น ๆ

#### 4. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้แหล่งความรู้ในชุมชน

- ก. เกี่ยวกับวิทยากร
- ข. เกี่ยวกับการพานักเรียนไปศึกษา กุ้งงานหรือฝึกงานนอกสถานที่
- ค. เกี่ยวกับการให้นักเรียนไปสัมภาษณ์ผู้รู้ ผู้ชำนาญเฉพาะด้านในท้องถิ่น หรือศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน
- ง. เกี่ยวกับการใช้วัสดุท้องถิ่นประกอบการเรียนการสอน

5.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 6 ท่าน ตรวจสอบเนื้อหาและสำนวนภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเป็นแบบสอบถามฉบับชั่วคราว

5.3 นำแบบสอบถามฉบับชั่วคราวไปทดลองใช้กับครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร ในอำเภอ พัทลุงภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 30 คนจากโรงเรียน 30 โรงเรียน แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขเป็นฉบับสมบูรณ์

5.4 นำแบบสอบถามไปใช้กับตัวอย่างประชากร

#### 6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

6.1 ทำเรื่อง เสนอ ขออนุญาตเก็บข้อมูลในเขตการศึกษา 10 จากสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ

6.2 นำหนังสือขออนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ไปยังสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดทั้ง 7 จังหวัดเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล

6.3 นำหนังสือขออนุญาตจากสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดไปยังสำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรของแต่ละอำเภอ/กิ่งอำเภอ โดยติดต่อประสานงานกับศึกษานิเทศก์ของแต่ละอำเภอ/กิ่งอำเภอ และมอบหมายให้ศึกษานิเทศก์เป็นผู้รวบรวมแบบสอบถามส่งกลับไปยังผู้วิจัย

จำนวนแบบสอบถามที่แจกทั้งหมด 436 ชุด ใ้รับคืน 385 ชุด ใ้รับคืนร้อยละ 88.30 ทั้งนี้



ตารางที่ 3 จำนวนแบบสอบถามที่แจก และได้รับคืน

จังหวัด อำเภอ	จำนวนแบบสอบถามที่แจก	ได้รับคืน	ร้อยละ	
กาฬสินธุ์	กมลาไสย	22	18	81.82
	ยางตลาด	28	19	67.86
	สมเด็จ	14	7	50.00
นครพนม	เมือง	33	33	100
	ธาตุพนม	17	14	82.35
มหาสารคาม	บรบือ	29	27	93.10
	นาเชือก	13	13	100
มุกดาหาร	คำชะอี	16	15	93.75
ยโสธร	เมือง	21	17	80.95
	คำเขื่อนแก้ว	17	12	70.59
ร้อยเอ็ด	เมือง	38	32	84.21
	พนมไพร	22	20	90.91
	สุวรรณภูมิ	25	19	76.00
อุบลราชธานี	เมือง	38	37	97.37
	ม่วงสามสิบ	20	20	100
	เสนางคนิคม	9	9	100
	อำนาจเจริญ	34	34	100
	วารินชำราบ	40	39	97.50
รวม	436	385	88.30	

## 7. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปของ SPSS (Statistical Package for the Social Science) ซึ่งค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้มีดังนี้

7.1 นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อ 1 เกี่ยวกับการใช้แหล่งความรู้ในชุมชน ข้อ 2 เกี่ยวกับวิธีใช้แหล่งความรู้ในชุมชนและแบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับประเภทแหล่งความรู้มาหาค่าร้อยละเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

$$\text{การร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้เลือกตอบคำถาม} \times 100}{\text{จำนวนผู้ให้ข้อมูล}}$$

7.2 คำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) ของค่าตอบแบบอัตราร้อยส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

มาก	ให้	3	คะแนน
ปานกลาง	ให้	2	คะแนน
น้อย	ให้	1	คะแนน
ไม่ใช้เลย หรือไม่มีเลย	ให้	0	คะแนน

จากการกำหนดค่าคะแนนดังกล่าว ผู้วิจัยนำมาหาค่าเฉลี่ยโดยใช้

สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N} \quad (\text{ประกอบ กรรณสูต 2525 : 40})$$

$$\bar{X} = \text{มัธยิมเลขคณิต}$$

$$\sum fx = \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมด}$$

$$N = \text{จำนวนของผู้ตอบแบบสอบถาม}$$

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ถือตามหลักเกณฑ์ดังนี้

2.56 - 3.00 หมายถึงความว่า มาก

1.56 - 2.55 หมายถึงความว่า ปานกลาง



0.56 - 1.55 หมายความว่า น้อย  
 0 - 0.55 หมายความว่า ไม่ใช่เลย หรือไม่มีเลย

หลังจากนั้นหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fX^2}{N} - \left(\frac{\sum fX}{N}\right)^2} \quad (\text{ประกอบ กรรณสูตร } 2525 : 51)$$

S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fX^2$  = ผลรวมของกำลังสองของคะแนน

$\sum fX$  = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

7.3 เปรียบเทียบความต้องการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนกับการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนในสภาพการณ์จริง ของครูโรงเรียนประถมศึกษาที่สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย โดยทดสอบค่า t (t-test) จากสูตร

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}} \quad (\text{ประกอบ กรรณสูตร } 2525 : 100)$$

$\sum D$  = ผลรวมของผลต่างของคะแนนความต้องการใช้แหล่งความรู้ในชุมชน และการนำแหล่งความรู้ในชุมชนมาใช้จริง

$\sum D^2$  = ผลรวมของกำลังสองของผลต่างของคะแนนความต้องการใช้แหล่งความรู้ในชุมชน และการนำแหล่งความรู้ในชุมชนมาใช้จริง

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

8. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ